

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Γ18/2021

(του αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 16η Νοεμβρίου του έτους δύο χιλιάδες είκοσι ένα (2021) ημέρα Τρίτη και ώρα 9:30 π.μ. και επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα Μέλη παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση τα εξής:

Προεδρεύων: Αδάμ Καραγλάνης, Αντιπρόεδρος

Μέλη: Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μαρία Στυλιανίδου

Ερωφίλη Χριστοβασίλη

Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αικατερίνη Αλτιπαρμάκη, Δ.Ε. Διοικητικών Γραμματέων

Εισηγήτρια: Αικατερίνη Θεοδωροπούλου, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Κατά τη διάρκεια της Συνεδρίασης παρέστησαν, η εισηγήτρια, Αικατερίνη Θεοδωροπούλου (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Αν. Προϊσταμένη του Τμήματος Γνωμοδοτήσεων, Χριστίνα Καζιρή, καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Μελετών και Γνωμοδοτήσεων, Μίνα Καλογρίδου, οι οποίες και αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Αρχής.

Θέμα: “Διατύπωση σύμφωνης γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ υποπερ. (γγ) του ν.4013/2011 επί σχεδίου απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τίτλο «Ρυθμίσεις για την παροχή Κεντρικών και Επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 1β) του άρθρου 41 του ν. 4412/2016».

I. Η υπό εξέταση ρύθμιση:

Με το με αριθμό πρωτ. 112792/18.10.2021 έγγραφο του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, το οποίο υποβλήθηκε στην Αρχή στις 18.10.2021 και έλαβε αρ. πρωτ. εισερχ. 6224, διαβιβάστηκε στην Αρχή σχέδιο Υπουργικής απόφασης με θέμα «Ρυθμίσεις για την παροχή Κεντρικών και Επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 1β) του άρθρου 41 του ν. 4412/2016», για την παροχή σύμφωνης γνώμης της, σύμφωνα με το αρ. 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011.

Με το εν λόγω σχέδιο ζητείται η σύμφωνη γνώμη της Αρχής για την εν θέματι απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στην οποία καθορίζονται, κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 3 του άρθρου 41 του Ν. 4412/2016, ειδικότερα θέματα για την παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που παρέχονται από Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων (Γ.Δ.Δ.Σ.) της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, του Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, ως Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών (Ε.Κ.Α.Α.).

II. Αρμοδιότητα Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Σύμφωνα με το αρ. 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. γγ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, ορίζεται ότι:

γ) Γνωμοδοτεί για τη νομιμότητα κάθε διάταξης σχεδίου νόμου ή κανονιστικής πράξης που αφορά στις δημόσιες συμβάσεις και συμμετέχει στις οικείες νομοπαρασκευαστικές επιτροπές. Τα αρμόδια όργανα οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τη γνώμη της Αρχής. Ειδικότερα:

[...] γγ) Οι λοιπές κανονιστικές πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση νόμου, εξαιρουμένων των προκηρύξεων, καθώς και οι κανονισμοί άλλων δημοσίων οργάνων και αναθετουσών αρχών, όπως ιδίως οι κανονισμοί που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 2286/1995, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των κατά περίπτωση αρμόδιων ελεγκτικών διοικητικών οργάνων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, κατά το μέρος που οι εν λόγω πράξεις και κανονισμοί ρυθμίζουν θέματα δημοσίων συμβάσεων, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής. Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της παρούσας περίπτωσης ασκείται μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την περιέλευση των ανωτέρω σχεδίων διατάξεων στην Αρχή, με μέριμνα του οικείου οργάνου. Μετά την άπρακτη παρέλευση της ως άνω προθεσμίας οι σχετικές πράξεις μπορούν να εκδοθούν και χωρίς τη γνώμη της Αρχής.

Στο βαθμό που το ως άνω σχέδιο Υπουργικής Απόφασης, ως παρατίθεται κατωτέρω, περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν σε ζητήματα ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Αρχής για παροχή σύμφωνης γνώμης, κατ' άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γγ' του ν. 4013/2011.

III. Το υποβληθέν στην Αρχή σχέδιο Απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων με τίτλο «Ρυθμίσεις για την παροχή Κεντρικών και Επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών αγαθών & γενικών υπηρεσιών από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 16) του άρθρου 41 του ν. 4412/16)».

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΘΕΜΑ: «Ρυθμίσεις για την παροχή Κεντρικών και Επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 16) του άρθρου 41 του ν. 4412/2016»

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις, ως ισχύουν:
 - 1.1 Του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45).
 - 1.2 Του ν. 4013/2011 «Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - 2 Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας) - Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις» (Α' 204), όπως ισχύει.
 - 1.3 Του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» και ειδικότερα την παρ. 3 του άρθρου 41 αυτού με την οποία χορηγείται εξουσιοδότηση για την έκδοση της παρούσας (Α' 147).
 - 1.4 Του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).
 - 1.5 Του ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην Εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137).
 - 1.6 Του ν. 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (Α' 184).
 - 1.7 Του άρθρου 90 του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α' 98) διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
 - 1.8 Του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (OJ L 119, 04.05.2016, p. 1)
 - 1.9 Του π.δ. 147/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης» (Α' 192).
 - 1.10 Του π.δ. 80/2019 «Διορισμός του Κυριάκου Μητσοτάκη του Κωνσταντίνου, Αρχηγού του Κόμματος της «Νέας Δημοκρατίας» (Ν.Δ.) ως Πρωθυπουργού» (Α' 118).
 - 1.11 Του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).
 - 1.12 Του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

- 1.13 Τουπ.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).
2. Την υπ' αρ. 61162/01.06.2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ανάθεση καθηκόντων Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Υ.Ο.Δ.Δ. 437).
3. Την υπ' αρ./2021 σύμφωνη γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ).
4. Την υπ' αρ. εισήγηση του Αναπληρωτή Προϊστάμενου της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σύμφωνα με την οποία από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Αντικείμενο της παρούσας αποτελεί η ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων που αφορούν στην παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών, από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων (Γ.Δ.Δ.Σ.) της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, του Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, ως Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών (Ε.Κ.Α.Α.) για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

Οι ρυθμίσεις της παρούσας εφαρμόζονται σε κεντρικές και επικουρικές δραστηριότητες αγορών που παρέχει η Γ.Δ.Δ.Σ. ως Ε.Κ.Α.Α. με αντικείμενο δημόσιες συμβάσεις προμηθειών/υπηρεσιών, των περ. 5, 8, και 9 της παρ. 1 του άρθρου 2 ν. 4412/2016 (Α'/147), που υπάγονται στο Βιβλίο Ι αυτού.

Άρθρο 3

Συμβάσεις Προμηθειών και Υπηρεσιών που υπάγονται στη Γ.Δ.Δ.Σ.

1. Αντικείμενο των κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών που παρέχονται από την Γ.Δ.Δ.Σ., αποτελούν συμβάσεις προμηθειών/υπηρεσιών με φυσικό αντικείμενο αγαθά και υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα «Αγαθών & Υπηρεσιών» και ταξινομούνται ανά τάξη και κωδικό του Κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV).
2. Οι συμβάσεις προμηθειών/υπηρεσιών της παρ. 1 που προγραμματίζεται να συναφθούν από την Γ.Δ.Δ.Σ., καθορίζονται δυνάμει της Υπουργικής Απόφασης της παρ.4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016. Ο προγραμματισμός είναι διετής και περιλαμβάνει πέραν του καθορισμού συγκεκριμένων κατηγοριών συμβάσεων προμηθειών/υπηρεσιών, τα ακόλουθα:
 - i. τις Αναθέτουσες Αρχές για τις οποίες αυτές προορίζονται καθώς και τις προβλεπόμενες υποχρεώσεις αυτών πέραν αυτών που προβλέπονται στα άρθρα 5 και 8 της παρούσας
 - ii. τις συμβάσεις οι οποίες εξαιρούνται από τον διετή προγραμματισμό της Γ.Δ.Δ.Σ. πέραν των συμβάσεων που εξαιρούνται δυνάμει του άρθρου 6.
3. Για τον προγραμματισμό των συμβάσεων προμηθειών/υπηρεσιών από τη Γ.Δ.Δ.Σ. λαμβάνονται υπόψη ιστορικά ή τρέχοντα δεδομένα του ΕΣΗΔΗΣ-ΚΗΜΔΗΣ ή και οι προγραμματιζόμενες ή εκτιμώμενες από τις Αναθέτουσες Αρχές ανάγκες τους ή και ανάγκες οι οποίες δηλώθηκαν από τις Αναθέτουσες Αρχές στη Γ.Δ.Δ.Σ. στο πλαίσιο διαγωνιστικών διαγωνισμών προηγούμενων ετών που η τελευταία προκήρυξε, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ως Ε.Κ.Α.Α.

Άρθρο 4

Όροι ομαδοποίησης και υπαγωγής συμβάσεων στην Γ.Δ.Δ.Σ.

1. Για την ομαδοποίηση και υπαγωγή στη Γ.Δ.Δ.Σ. των συμβάσεων προμηθειών/υπηρεσιών του άρθρου 3, τα αγαθά/υπηρεσίες που αποτελούν το φυσικό αντικείμενο αυτών, πρέπει να πληρούν ένα η περισσότερα από τα κατωτέρω χαρακτηριστικά:

- υπόκεινται σε συχνές ή τακτικές επαναλαμβανόμενες αγορές από μία ή περισσότερες Αναθέτουσες Αρχές,
 - παρουσιάζουν κοινά τεχνικά χαρακτηριστικά,
 - παρουσιάζουν αυξημένο βαθμό τυποποίησης,
 - παρουσιάζουν αθροιστικά αυξημένο όγκο αγορών και προϋπολογισμό,
 - χαρακτηρίζονται ως αναλώσιμα ή μίας χρήσης,
 - χαρακτηρίζονται ως ομοειδή,
 - αποτελούν αντικείμενο συμβάσεων για την άσκηση οριζόντιων πολιτικών σύμφωνα με το Σχέδιο Δράσης για την Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις 2021-2025.
2. Η ομαδοποίηση των δημοσίων συμβάσεων από τη Γ.Δ.Δ.Σ. γίνεται σύμφωνα με το σύστημα ταξινόμησης του Κοινού Λεξιλογίου (C.P.V.) για τις δημόσιες συμβάσεις.

Άρθρο 5

Υποχρέωση υπαγωγής των Αναθετουσών Αρχών στη Γ.Δ.Δ.Σ.

1. Οι Αναθέτουσες Αρχές προσφεύγουν υποχρεωτικά στη Γ.Δ.Δ.Σ. για την κάλυψη των αναγκών τους σε προμήθειες και υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο των συμβάσεων και των συμφωνιών πλαίσιο που αυτή συνάπτει βάσει του διετούς προγραμματισμού της παρ. 2 του άρθρου 3.
2. Έως και τη σύναψη από τη Γ.Δ.Δ.Σ. συμφωνιών πλαίσιο/συμβάσεων ή την έκδοση αποφάσεων εγγραφής σε δυναμικά συστήματα αγορών που καθορίζονται στην Υπουργική Απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν.4412/2016 εφαρμόζονται τα ειδικότερα προβλεπόμενα, στην εν λόγω απόφαση, περί υποχρεωτικότητας καθώς και τα οριζόμενα στην περ. 4 του άρθρου 6 της παρούσας.

Άρθρο 6

Κατηγορίες συμβάσεων που εξαιρούνται δυνάμει της περίπτωσης γ' της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν.4412/2016

Από την αρμοδιότητα της Γ.Δ.Δ.Σ. για την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών εξαιρούνται οι κάτωθι κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων προμηθειών και υπηρεσιών που:

1. προορίζονται για την κάλυψη αναγκών των υπηρεσιών του εξωτερικού.
2. αφορούν αιτιολογημένα απρόβλεπτες και κατεπείγουσες ανάγκες των Αναθετουσών Αρχών ή ανάγκες που οφείλονται σε γεγονότα ανωτέρας βίας γενικότερα
3. εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα έργα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
4. αφορούν στην κάλυψη των αναγκών των Αναθετουσών Αρχών με ίδιες διαδικασίες, μέχρι τη σύναψη από τη Γ.Δ.Δ.Σ. της αντίστοιχης συμφωνίας πλαίσιο/σύμβασης ή την έκδοση απόφασης για εγγραφή σε δυναμικό σύστημα αγορών. Στην Υπουργική Απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 δύναται να τίθενται περιορισμοί στην εξαίρεση αυτήν με πρόβλεψη ανώτατου ορίου αξίας συμβάσεων μέσω των οποίων οι οριζόμενες στην ανωτέρω απόφαση Αναθέτουσες Αρχές μπορούν, από το χρόνο έκδοσης αυτής, μέχρι και τη σύναψη της αντίστοιχης συμφωνίας πλαίσιο/σύμβασης ή την έκδοση απόφασης εγγραφής σε δυναμικό σύστημα αγοράς από τη Γ.Δ.Δ.Σ. να καλύπτουν τις ανάγκες τους με ίδιες διαδικασίες.

Άρθρο 7

Επικουρικές δραστηριότητες αγορών

1. Η Γ.Δ.Δ.Σ. δύναται να παρέχει «επικουρικές δραστηριότητες αγορών» για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών σε Αναθέτουσες Αρχές.
Οι παρεχόμενες «επικουρικές δραστηριότητες αγορών» συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες αγορών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές:
 - i. συμβουλών σχετικά με τη διεξαγωγή ή το σχεδιασμό διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων.
 - ii. προετοιμασίας και διαχείρισης διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, εξ ονόματος και για λογαριασμό της ενδιαφερόμενης Αναθέτουσας Αρχής.

2. Για την εφαρμογή της περίπτωσης ii της παρ. 1 απαιτείται έγγραφο αίτημα, του αποφαινόμενου οργάνου στο πλαίσιο της διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων του οικείου Υπουργείου ή του αρμόδιου οργάνου της Αναθέτουσας Αρχής προς τη Γ.Δ.Δ.Σ., στο οποίο αναφέρονται ιδίως το είδος του διαγωνισμού, ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός, ο κωδικός C.P.V. της προμήθειας ή και της υπηρεσίας, το είδος της πίστωσης, τυχόν ειδικοί όροι που αφορούν τη διαδικασία ανάθεσης (π.χ. τεχνικές προδιαγραφές) και τη διαδικασία εκτέλεσης.

Σε περίπτωση αποδοχής του γραπτού αιτήματος, η Γ.Δ.Δ.Σ. προβαίνει στη διενέργεια της διαδικασίας ανάθεσης της δημόσιας σύμβασης και προσαρμόζει αυτή στις τρέχουσες συνθήκες της αγοράς και τις ιδιαίτερες απαιτήσεις κάθε προμήθειας ή και υπηρεσίας.

Άρθρο 8

Γενική Υποχρέωση

Οι Αναθέτουσες Αρχές που καθορίζονται στην Υπουργική Απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν.4412/2016 υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τους καθορισμένους, στην εν λόγω απόφαση και στην παρούσα, όρους και τύπους. Η Γ.Δ.Δ.Σ. μεριμνά για την τήρηση των προβλεπόμενων υποχρεώσεων και σε περίπτωση διαπίστωσης παράβασής τους, ενημερώνει τα αρμόδια, για τον έλεγχο της τήρησης της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, όργανα και αρχές.

Άρθρο 9

Μεταβατική διάταξη

Οι διατάξεις της υπ' αρ. 137954/22-12-2016 (Β' 4515) απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Ρυθμίσεις για την παροχή Κεντρικών και Επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών προμηθειών και γενικών υπηρεσιών από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 1β) του άρθρου 41 του ν. 4412/2016» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις υπ' αρ. 60259/30-5-2017 (Β' 1891) και 17107/08-02-2019 (Β' 673) όμοιες, εξακολουθούν να ισχύουν για όσες συμβάσεις και συμφωνίες πλαίσιο:

α) προγραμματίστηκαν από την Γ.Δ.Δ.Σ. δυνάμει της Υπουργικής Απόφασης της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 πριν την έναρξη ισχύος της παρούσας

β) συνάφθηκαν από τη Γ.Δ.Δ.Σ., δυνάμει της Υπουργικής Απόφασης της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016, πριν την έναρξη ισχύος της παρούσας.

Άρθρο 10

Έναρξη Ισχύος

Η ισχύς των διατάξεων της παρούσας αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΑΓΑΘΩΝ & ΓΕΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ			
A/A	ΤΑΞΗ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΚΩΔΙΚΟΙCΡV
1	0913	Πετρέλαιο και αποστάγματα	09130000-9
2	0921	Λιπαντικά παρασκευάσματα	09210000-4
3	1823	Διάφορα είδη ρουχισμού	18230000-0
4	1831	Εσώρουχα	18310000-5
5	1833	Κοντομάνικες φανέλες και πουκάμισα	18330000-1
6	1841	Ειδικά ενδύματα	18410000-6
7	1842	Εξαρτήματα ρουχισμού	18420000-9
8	1844	Καπέλα και καλύμματα κεφαλής	18440000-5
9	1881	Υποδήματα, εκτός των αθλητικών και των προστατευτικών υποδημάτων	18810000-0
10	1882	Αθλητικά υποδήματα	18820000-3

11	1883	Προστατευτικά υποδήματα	18830000-6
12	1893	Σάκοι και τσάντες	18930000-7
13	1964	Σάκοι και τσάντες αποβλήτων και απορριμμάτων από πολυαιθυλένιο	19640000-4
14	3012	Φωτοαντιγραφικές συσκευές και μηχανήματα όφσετ	30120000-6
15	3019	Διάφορα μηχανήματα γραφείου, εξοπλισμός και προμήθειες	30190000-7
16	3021	Μηχανές επεξεργασίας δεδομένων (υλισμικό)	30210000-4
17	3023	Εξοπλισμός ηλεκτρονικών υπολογιστών	30230000-0
18	3151	Ηλεκτρικοί λαμπτήρες πυράκτωσης	31510000-4
19	3152	Λαμπτήρες και φωτιστικά εξαρτήματα	31520000-7
20	3153	Μέρη λαμπών και φωτιστικού εξοπλισμού	31530000-0
21	3168	Προμήθειες ηλεκτρικών ειδών και εξαρτήματα	31680000-6
22	3411	Επιβατικά αυτοκίνητα	34110000-1
23	3432	Μηχανολογικά ανταλλακτικά εκτός από κινητήρες και μέρη τους	34320000-6
24	3433	Ανταλλακτικά για οχήματα μεταφοράς αγαθών, μικρά φορτηγά και αυτοκίνητα	34330000-9
25	3435	Ελαστικά ελαφράς και βαρείας χρήσεως	34350000-5
26	3441	Μοτοσυκλέτες	34410000-4
27	3911	Καθίσματα, καρέκλες και συναφή μέρη και εξαρτήματα	39110000-6
28	3912	Τραπέζια, ντουλάπια, γραφεία και βιβλιοθήκες	39120000-9
29	3913	Έπιπλα γραφείων	39130000-2
30	3915	Διάφορα έπιπλα και εξοπλισμός	39150000-8
31	3916	Σχολικά έπιπλα	39160000-1
32	3952	Υπνόσακοι	39522540-4
33	3971	Ηλεκτρικές οικιακές συσκευές	39710000-2
34	3983	Προϊόντα καθαρισμού	39830000-9
35	4251	Μονάδες εναλλαγής θερμότητας, κλιματιστικός και ψυκτικός εξοπλισμός, μηχανήματα διήθησης	42512000-8 έως και 42512500-3
36	4816	Πακέτα λογισμικού βιβλιοθηκών	48160000-7
37	4819	Πακέτα εκπαιδευτικού λογισμικού	48190000-6
38	4821	Πακέτα λογισμικού δικτύωσης	48210000-3
39	4822	Πακέτα λογισμικού Διαδικτύου και ενδοδικτύου (ιντρανέτ)	48220000-6
40	4831	Πακέτα λογισμικού δημιουργίας κειμένων	48310000-4
41	4832	Πακέτα λογισμικού σχεδίασης και απεικόνισης	48320000-7
42	4849	Πακέτα λογισμικού προμηθειών	48490000-9
43	4851	Πακέτα λογισμικού επικοινωνίας	48510000-6
44	4861	Συστήματα βάσεων δεδομένων	48610000-7
45	4862	Λειτουργικά συστήματα	48620000-0
46	4873	Πακέτα λογισμικού ασφαλείας	48730000-4
47	4874	Πακέτα λογισμικού μετάφρασης ξένων γλωσσών	48740000-7
48	4876	Πακέτα λογισμικού προστασίας από ιούς	48760000-3

49	4877	Πακέτα λογισμικού βοηθητικών προγραμμάτων γενικής χρήσης, συμπίεσης και εκτύπωσης	48770000-6
50	4878	Πακέτα λογισμικού διαχείρισης συστημάτων, αποθήκευσης και περιεχομένου	48780000-9
51	4879	Πακέτα λογισμικούελέγχουέκδοσης	48790000-2
52	4881	Συστήματα πληροφόρησης	48810000-9
53	4882	Εξυπηρετητές	48820000-2
54	4892	Πακέτα λογισμικού αυτοματισμών γραφείου	48920000-3
55	4897	Πακέτα λογισμικού προγραμμάτων ψηφιακής εκτύπωσης	48970000-8
56	4899	Πακέτα λογισμικού λογιστικών φύλλων και βελτίωσης	48990000-4
57	5011	Υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης μηχανοκίνητων οχημάτων και παρεπόμενου εξοπλισμού	50110000-9
58	5031	Υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής μηχανημάτων γραφείου	50310000-1
59	5032	Υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης προσωπικών Η/Υ	50320000-4
60	5073	Υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης ψυκτικών συγκροτημάτων	50730000-1
61	5161	Υπηρεσίες εγκατάστασης Η/Υ και εξοπλισμού επεξεργασίας πληροφοριών	51610000-1
62	5162	Υπηρεσίεςεγκατάστασης εξοπλισμού γραφείου	51620000-4
63	5511	Υπηρεσίεςξενοδοχειακών καταλυμάτων	55110000-4
64	5512	Υπηρεσίες ξενοδοχείων σε σχέση με συναντήσεις και συνέδρια	55120000-7
65	5513	Άλλες υπηρεσίεςξενοδοχείων	55130000-0
66	5521	Υπηρεσίεςξενώνωννεότητας	55210000-5
67	5522	Υπηρεσίεςχώρων κατασκήνωσης	55220000-8
68	5532	Υπηρεσίες παροχήςγευμάτων	55320000-9
69	6011	Υπηρεσίεςδημόσιωνοδικώνμεταφορών	60112000-6
70	6012	Υπηρεσίες ταξί	60120000-5
71	6013	Υπηρεσίες ειδικών οδικών μεταφορών επιβατών	60130000-8
72	6014	Μη προγραμματισμένες μεταφορές επιβατών	60140000-1
73	6016	Οδικήμεταφορά αλληλογραφίας	60160000-7
74	6351	Υπηρεσίες ταξιδιωτικών πρακτορείων και συναφείς υπηρεσίες	63510000-7
75	6352	Υπηρεσίεςγραφείων μεταφορών	63520000-0
76	6411	Ταχυδρομικές υπηρεσίες	64110000-0
77	6412	Υπηρεσίεςιδιωτικών ταχυδρομικώνγραφείων	64120000-3
78	6421	Υπηρεσίες τηλεφωνίας και μετάδοσης δεδομένων	64210000-1
79	7221	Υπηρεσίες προγραμματισμού πακέτωνλογισμικού	72210000-0
80	7225	Υπηρεσίεςσυστήματος και υποστήριξης	72250000-2
81	7226	Υπηρεσίεςσχετιζόμενεςμελογισμικά	72260000-5
82	7231	Υπηρεσίες επεξεργασίας δεδομένων	72310000-1
83	7241	Υπηρεσίες παρόχου	72410000-7

84	7921	Υπηρεσίες λογιστικής και διαχειριστικού ελέγχου	79210000-9
85	7934	Υπηρεσίες διαφήμισης και μάρκετινγκ	79340000-9
86	7955	Υπηρεσίες δακτυλογράφησης, επεξεργασίας κειμένων και εκδόσεων με τη βοήθεια Η/Υ	79550000-4
87	7971	Υπηρεσίες ασφάλειας	79710000-4
88	7981	Υπηρεσίες εκτύπωσης	79810000-5
89	7995	Υπηρεσίες διοργάνωσης εκθέσεων και συνεδρίων	79950000-8
90	7998	Υπηρεσίες συνδρομών	79980000-7
91	9091	Υπηρεσίες καθαρισμού	90910000-9

Η παρούσα απόφαση να δημοσιευτεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

IV. Συναφείς διατάξεις

1. Στο Ν. 4412/16 (ΦΕΚ-147 Α/8-8-16) : “Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)” προβλέπονται σχετικά τα κάτωθι:

Άρθρο 2 – Ορισμοί (άρθρο 2 και άρθρο 33 παρ. 1 εδάφιο 6' της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)

1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:[...]

15) ως «κεντρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που διεξάγονται σε μόνιμη βάση με μία από τις παρακάτω μορφές: α) της απόκτησης αγαθών ή/και υπηρεσιών που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς, β) της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων ή της σύναψης συμφωνιών-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς,

16) ως «επικουρικές δραστηριότητες αγορών» νοούνται δραστηριότητες που συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες αγορών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές: α) τεχνικής υποδομής που παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές/αναθέτοντες φορείς να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις/συμβάσεις ή να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσιο για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, β) συμβουλών σχετικά με τη διεξαγωγή ή το σχεδιασμό διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων/συμβάσεων, γ) προετοιμασίας και διαχείρισης διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων/συμβάσεων εξ ονόματος και για λογαριασμό της ενδιαφερόμενης αναθέτουσας αρχής/αναθέτοντος φορέα,

17) ως «κεντρική αρχή αγορών» (ΚΑΑ) νοείται: (α) μία αναθέτουσα αρχή που παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών, (β) ένας αναθέτων φορέας, ο οποίος παρέχει κεντρικές δραστηριότητες αγορών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες αγορών. Οι συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ, προκειμένου να πραγματοποιηθούν κεντρικές δραστηριότητες αγορών, θεωρείται ότι αποτελούν συμβάσεις για την εκτέλεση δραστηριότητας που περιγράφεται στα άρθρα 228 έως 234. Το άρθρο 237 δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που ανατίθενται από ΚΑΑ με σκοπό την πραγματοποίηση κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών,

18) ως «εθνικές κεντρικές αρχές αγορών» (ΕΚΑΑ) νοούνται οι ΚΑΑ οι οποίες, πέραν των ανωτέρω, είναι επιπλέον αρμόδιες για τον εθνικό σχεδιασμό, προγραμματισμό, καθώς και συντονισμό κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών όλων των λοιπών ΚΑΑ.

Άρθρο 40 - Κεντρικές δραστηριότητες αγορών και κεντρικές αρχές αγορών (ΚΑΑ) (άρθρο 37 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν:

α) να αποκτούν αγαθά και/ή υπηρεσίες από μία ΚΑΑ που προσφέρει τη δραστηριότητα της υποπερίπτωσης α' της περίπτωσης 15 της παραγράφου 1 του άρθρου 2 ή/και

β) να αποκτούν έργα, αγαθά και υπηρεσίες χρησιμοποιώντας συμβάσεις που ανατίθενται από μία ΚΑΑ, δυναμικά συστήματα αγορών που διαχειρίζεται μία ΚΑΑ ή, στο βαθμό που καθορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 39, συμφωνία-πλαίσιο που συνάπτεται από μία ΚΑΑ, η οποία προσφέρει τη δραστηριότητα της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης 15 της παραγράφου 1 του άρθρου 2.

Όταν ένα δυναμικό σύστημα αγορών το οποίο διαχειρίζεται μια ΚΑΑ μπορεί να χρησιμοποιείται από άλλες αναθέτουσες αρχές, αυτό αναφέρεται στην προκήρυξη διαγωνισμού με την οποία εισάγεται το σύστημα.

2. Μια αναθέτουσα αρχή εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) όταν:

α) αποκτά αγαθά ή υπηρεσίες από μία ΚΑΑ που προσφέρει τη δραστηριότητα της υποπερίπτωσης α της περίπτωσης 15 της παραγράφου 1 του άρθρου 2 ή/και

β) αποκτά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες χρησιμοποιώντας συμβάσεις που ανατίθενται από την ΚΑΑ, δυναμικά συστήματα αγορών που διαχειρίζεται η ΚΑΑ ή, στο βαθμό που καθορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 39, συμφωνία-πλαίσιο που συνάπτεται από την ΚΑΑ η οποία προσφέρει τη δραστηριότητα της υποπερίπτωσης β' της περίπτωσης 15 της παραγράφου 1 του άρθρου 2.

Ωστόσο, η εν λόγω αναθέτουσα αρχή φέρει την ευθύνη για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων δυνάμει του παρόντος Βιβλίου όσον αφορά τα μέρη που διεξάγονται από την ίδια, όπως:

α) η ανάθεση μιας σύμβασης στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών το οποίο διαχειρίζεται μία ΚΑΑ,

β) η διεξαγωγή νέου διαγωνισμού βάσει της συμφωνίας - πλάσιο που έχει συναφθεί από μία ΚΑΑ,

γ) ο προσδιορισμός του συμβαλλόμενου στη συμφωνία-πλαίσιο οικονομικού φορέα, δυνάμει των περιπτώσεων α' ή β' της παραγράφου 5 του άρθρου 39, ο οποίος θα εκτελέσει ένα συγκεκριμένο καθήκον εντός της συμφωνίας-πλαίσιο που έχει συναφθεί από μία ΚΑΑ.

3. Όλες οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων που διεξάγονται από μία ΚΑΑ, διενεργούνται μέσω του ΕΣΗ-ΔΗΣ, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα άρθρα 22, 36 και 37.

4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, χωρίς να εφαρμόζουν τις διαδικασίες του παρόντος Βιβλίου να αναθέτουν μία δημόσια σύμβαση για την παροχή υπηρεσιών κεντρικών δραστηριοτήτων αγορών σε μία ΚΑΑ. Αυτές οι δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν την παροχή επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών.

Στο άρθρο 41 – Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών και προγραμματισμός δημοσίων συμβάσεων -Εξουσιοδοτική διάταξη- όπως τροποποιήθηκε και αντικαταστάθηκε από το άρθρο 7 του ν. 4782/2020, προβλέπονται μεταξύ άλλων τα εξής:

1. Λειτουργούν ως Εθνικές Κεντρικές Αρχές Αγορών (ΕΚΑΑ), υπό την έννοια της περ. 18 της παρ. 1 του άρθρου 2:

[...] β) η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της περ. γ',

γ) η Εθνική Κεντρική Αρχή Προμηθειών Υγείας (Ε.Κ.Α.Π.Υ.) του Υπουργείου Υγείας για δημόσιες συμβάσεις προμήθειας ιατροτεχνολογικών, υγειονομικών, φαρμακευτικών αγαθών και συναφών υπηρεσιών.

1α. Αποφαινόμενο όργανο για τις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που διενεργούνται από τις ΕΚΑΑ των περ. α' και β' ορίζεται το αρμόδιο όργανο κατ' εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

[...] 3. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της καθ' ύλην αρμόδιας ΕΚΑΑ καθορίζονται ειδικότερα θέματα, που αφορούν στην παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών από την ίδια ΕΚΑΑ και ιδίως:

- α) οι όροι για την ομαδοποίηση και υπαγωγή συμβάσεων στην εκάστοτε αρμόδια ΕΚΑΑ,
- β) οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης σε εθνικό, περιφερειακό, τοπικό επίπεδο και για τα οποία οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν υποχρεωτικά στις ΕΚΑΑ,
- γ) οι κατηγορίες συμβάσεων που εξαιρούνται από την αρμοδιότητα των ΕΚΑΑ και
- δ) κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των ανωτέρω.

4. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ, καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της απόφασης της παρ. 3:

- α) ο διετής προγραμματισμός των συγκεκριμένων κατηγοριών έργων, αγαθών και υπηρεσιών, που πρόκειται να αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεων, συμφωνιών πλαίσιο και δυναμικών συστημάτων αγορών που ανατίθενται από τις ΕΚΑΑ,
- β) οι αναθέτουσες αρχές οι οποίες προσφεύγουν, υποχρεωτικά, στην ΕΚΑΑ, για τις συμβάσεις και τις συμφωνίες πλαίσιο που αυτή αναθέτει, για την προμήθεια των έργων, αγαθών και υπηρεσιών της περ. α),
- γ) οι συμβάσεις οι οποίες εξαιρούνται από τον διετή προγραμματισμό της ΕΚΑΑ, πέραν των συμβάσεων που έχουν ήδη εξαιρεθεί από την αρμοδιότητα της ΕΚΑΑ δυνάμει της απόφασης της παρ. 3.

Ειδικά για την προμήθεια φαρμάκων, για τους διαγωνισμούς που διενεργούνται από την ΕΚΑΑ της περ. γ' της παρ. 1, αυτοί κατακυρώνονται σε άνω του ενός μειοδότη ανά είδος, με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά βάσει της τιμής.

5. [Καταργήθηκε]

6. Με απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της ΕΚΑΑ ή του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, ή του αποφαινόμενου οργάνου της ΚΑΑ, μπορεί να ανατίθεται στις αναθέτουσες αρχές η εκτέλεση συμβάσεων και συμφωνιών πλαίσιο, που έχουν συνάψει για αυτές οι ΕΚΑΑ ή ΚΑΑ, αντίστοιχα.

7. Οι αναθέτουσες αρχές υποβάλλουν το πρόγραμμα των συμβάσεων που προτίθενται να αναθέσουν για το επόμενο έτος:

- α) στην ΕΚΑΑ της περ. α' της παρ. 1, για συμβάσεις έργων και μελετών και τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών,
- β) στην ΕΚΑΑ της περ. β' της παρ. 1, για συμβάσεις προμηθειών και παροχής υπηρεσιών,
- γ) στην ΕΚΑΑ της περ. γ' της παρ. 1, για συμβάσεις αγαθών και παροχής υπηρεσιών που αφορούν στον τομέα της υγείας ή έχουν ιατροτεχνολογικό χαρακτήρα. Διακηρύξεις ή προσκλήσεις συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων που δεν έχουν προγραμματιστεί σύμφωνα με τα ανωτέρω αναφερόμενα, καθώς και οι συμβάσεις που συνάπτονται δυνάμει αυτών, είναι αυτοδικαίως άκυρες.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού που προΐσταται της αρμόδιας ΕΚΑΑ των περ. α', β' και γ' του πρώτου εδαφίου και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διαδικασία υποβολής και δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων και ιδίως:

- α) η δομή, το περιεχόμενο, ο τρόπος και ο χρόνος υποβολής και τροποποίησης του προγράμματος,
- β) οι εξαιρούμενες αναθέτουσες αρχές,
- γ) οι εξαιρούμενες συμβάσεις,
- δ) τα αρμόδια όργανα για τον έλεγχο της προσήκουσας τήρησης της σχετικής υποχρέωσης των αναθετουσών αρχών,

ε) οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στις αναθέτουσες αρχές για την παράλειψη της υποχρέωσης προσήκουσας υποβολής προγράμματος συμβάσεων, καθώς και ο τρόπος και τα όργανα επιβολής των κυρώσεων αυτών,
στ) ο τρόπος δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων, καθώς και οι πληροφορίες που δημοσιεύονται, ζ) κάθε άλλο ζήτημα που σχετίζεται με τη διαδικασία υποβολής του προγράμματος συμβάσεων.[...]

Στο άρθρο 142 (Εναρξη ισχύος Μέρους Α') του ν. 4782/2021 «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία.» (ΦΕΚ Α 36) προβλέπονται τα εξής:

1. Η ισχύς των διατάξεων:

[...] 2. Η ισχύς των άρθρων 3, 6 κατά το μέρος που τροποποιεί τις παρ. 1 και 5 του άρθρου 38 του ν. 4412/2016, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 42, 49, 62, 65, 80, 81, 87, 88, 94, 99, 101, 108, εκτός της περ. α' της παρ. 11, 121 και 127 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

V. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

1. Με στόχο την επίτευξη οικονομίων κλίμακας, συμπεριλαμβανόμενων χαμηλότερων τιμών και κόστους συναλλαγής, καθώς και την καλύτερη διαχείριση των δημοσίων συμβάσεων, στα άρθρα 39 έως 43 του ν. 4412/2016 περιλαμβάνονται διατάξεις σχετικά με τις τεχνικές και τα εργαλεία για τις συγκεντρωτικές συμβάσεις και ειδικότερα τις Κεντρικές Αρχές Αγορών (άρθρα 40-41).

Ειδικότερα με την παρ. 1, σημείο β) του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 ορίζεται, μεταξύ άλλων, η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ως Ε.Κ.Α.Α. για δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της περ. γ', ενώ περαιτέρω

α) με την παρ. 3 του ιδίου άρθρου, στο πλαίσιο της οποίας διαβιβάζεται και το παρόν σχέδιο, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό που προΐσταται της ΕΚΑΑ για έκδοση υπουργικής απόφασης με την οποία καθορίζονται όροι για την ομαδοποίηση και σύναψη δημόσιων συμβάσεων από την αρμόδια ΕΚΑΑ, οι κατηγορίες έργων, αγαθών και υπηρεσιών που μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ομαδοποίησης και για την προμήθεια των οποίων υποχρεωτικά γίνεται προσφυγή στις ΕΚΑΑ και κάθε σχετικό θέμα και

β) με την παρ. 4, παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό που προΐσταται της ΕΚΑΑ για έκδοση υπουργικής απόφασης, με την οποία θα καθορίζονται επί τη βάση διετούς προγραμματισμού, σε εθνικό επίπεδο, οι συγκεκριμένες κατηγορίες συμβάσεων που συνάπτονται υποχρεωτικά από την ΕΚΑΑ, οι αναθέτουσες αρχές για τις οποίες προορίζονται και οι κατ' έτος, πέραν των συμβάσεων που έχουν ήδη εξαιρεθεί, τυχόν εξαιρούμενες από την αρμοδιότητα της ΕΚΑΑ συμβάσεις.

γ) με την παρ. 7 παρέχεται εξουσιοδότηση για την έκδοση κοινής απόφασης του Υπουργού που προΐσταται της αρμόδιας ΕΚΑΑ και του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, με την οποία ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διαδικασία υποβολής και δημοσίευσης, εκ μέρους των αναθετουσών αρχών, του προγράμματος συμβάσεων που προτίθενται να αναθέσουν για το επόμενο έτος.

2. Σε εφαρμογή της εξουσιοδοτικής διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 εκδόθηκε αρχικά η υπ' αρ. 137954/22-12-2016 (Β' 4515) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «*Ρυθμίσεις για την παροχή Κεντρικών και Επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών προμηθειών και γενικών υπηρεσιών από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 1β) του άρθρου 41 του ν. 4412/2016*», σε συνέχεια της με αριθμ. Γ10/2016 Γνώμης της Αρχής. Με την ως άνω υπουργική απόφαση καθορίστηκαν ειδικότερα θέματα για την παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που παρέχονται από την Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με αντικείμενο δημόσιες συμβάσεις προμηθειών και γενικών υπηρεσιών. Ειδικότερα στα επιμέρους άρθρα της ως άνω απόφασης συμπεριλήφθηκαν ρυθμίσεις που αφορούν στο αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω ΥΑ, στους όρους ομαδοποίησης και υπαγωγής συμβάσεων Γ.Δ.Δ.Σ. ως ΕΚΑΑ, καθώς και στις κατηγορίες προμηθειών που θα αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης, όπως αυτές παρατίθενται στο επισυναπτόμενο Παράρτημα.

Η ως άνω απόφαση ακολούθως τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ. 60259/30-5-2017 (Β' 1891) και 17107/08-02-2019 (Β' 673) αντίστοιχες υπουργικές αποφάσεις, σε συνέχεια της υπ' αριθμ. 22/2017 και Γ2/2019 Γνώμης της Αρχής, αντίστοιχα.

3. Συναφώς σημειώνεται ότι, σε εφαρμογή της εξουσιοδοτικής διάταξης της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016, εκδόθηκε η υπ' αρ. 88408/24.08.2020¹ (Β' 3810) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «*Συμφωνίες - πλαίσιο έτους 2020 που συνάπτονται από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 1β) του άρθρου 41 του ν. 4412/2016*», καθορίστηκαν οι συγκεκριμένες κατηγορίες συμβάσεων προμηθειών για τις οποίες θα διενεργούνταν ανοικτοί διαγωνισμοί για τη σύναψη συμφωνιών-πλαίσιο από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων για το έτος 2020, οι αναθέτουσες αρχές για τις οποίες αυτές προορίζονται, καθώς και οι επιμέρους συμβάσεις που εξαιρούνταν από το πεδίο εφαρμογής της.

VI. Επί της νομιμότητας και του περιεχομένου των προτεινόμενων ρυθμίσεων

1. Με το εν λόγω σχέδιο απόφασης, ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 41 του Ν. 4412/2016, προβαίνει κατ' ουσίαν στον εκ νέου καθορισμό των ρυθμίσεων ειδικότερων θεμάτων για την παροχή κεντρικών και επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών που παρέχονται από την Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου & Προστασίας Καταναλωτή, με αντικείμενο προμήθειες και γενικές υπηρεσίες. Ειδικότερα, στα επιμέρους άρθρα του σχεδίου προβλέπονται ρυθμίσεις που αφορούν στο αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής της υποβληθείσας ΥΑ, στους όρους ομαδοποίησης και υπαγωγής συμβάσεων στην ΓΔΔΣ ως ΕΚΑΑ, καθώς και στις κατηγορίες προμηθειών και γενικών υπηρεσιών που θα αποτελέσουν αντικείμενο ομαδοποίησης, όπως αυτές παρατίθενται στο επισυναπτόμενο "*Παράρτημα Αγαθών και Γενικών Υπηρεσιών*". Επίσης η υποβληθείσα ΥΑ περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τις εξαιρούμενες

¹ Αντιστοίχως, έχουν ήδη εκδοθεί η υπ' αριθμ. 20886/20.02.2017 (ΦΕΚ 663/Β) ΥΑ, αφορώσα το έτος 2017 (σχετ. η υπ' αριθμ. 1/2017 Γνώμη της Αρχής), η υπ' αριθμ. 41075/16.04.2018 (ΦΕΚ 1419/Β) ΥΑ, αφορώσα το έτος 2018 (σχετ. η υπ' αριθμ. Γ1/2018 Γνώμη της Αρχής) και η υπ' αριθμ. 80189/22.08.2019 (ΦΕΚ 3221/Β) αφορώσα το έτος 2019 (σχετ. η υπ' αριθμ. Γ9/2019 Γνώμη της Αρχής), όπως τροποποιήθηκε η κάθε μία και ισχύει.

κατηγορίες συμβάσεων, τις επικουρικές δραστηριότητες αγορών που παρέχονται από τη ΓΔΔΣ και λοιπές ρυθμίσεις μεταβατικού χαρακτήρα.

Κατόπιν των ανωτέρω διαπιστώνεται ότι η εν λόγω ΥΑ, με τις περιλαμβανόμενες ρυθμίσεις, κείται εντός του πλαισίου της ως άνω εξουσιοδοτικής διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 41 του Ν. 4412/2016, η οποία (εξουσιοδοτική), επισημαίνεται ότι μνημονεύεται ρητά στο προοίμιο αυτής (σημ. 1.3 αυτής) .

2. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η Αρχή, στο πλαίσιο των γνωμοδοτικών αρμοδιοτήτων της, δεν υπεισέρχεται σε θέματα σκοπιμότητας ή κρίσης περί της λειτουργικότητας των κατά τα ως άνω τεθέντων ειδικότερων όρων και κριτηρίων ομαδοποίησης που προτείνονται από την καθ' ύλην αρμόδια ΕΚΑΑ.

3. Ως προς τις προτεινόμενες ρυθμίσεις επισημαίνονται τα κάτωθι:

A. Από τη διατύπωση της εξουσιοδοτικής διάταξης και το περιεχόμενο της εξεταζόμενης ΥΑ, προκύπτει ότι οι ρυθμίσεις που θα τεθούν με αυτήν αφορούν σε κατηγορίες αγαθών και γενικών υπηρεσιών, όπως παρατίθενται στο συνημμένο Παράρτημα (βλ. σχετικώς άρθρο 3 και 5 παρ. 1), για τις οποίες οι αναθέτουσες αρχές θα προσφεύγουν υποχρεωτικά στην ΕΚΑΑ, εφόσον τα είδη αυτά ενταχθούν στην ΥΑ που εκδίδεται ανά διαιτία, δυνάμει της παρ. 4 του άρθρου 41. Από την τρέχουσα διατύπωση της εξεταζόμενης ΥΑ δεν προκύπτει ρητά ότι αυτή αφορά σε τροποποίηση επιμέρους σημείων της υπ' αρ. 137954/22-12-2016 (Β' 4515) ΥΑ, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, με την οποία, όπως προαναφέρθηκε, ήδη καθορίζονται όμοια θέματα, αλλά σε εκ νέου καθορισμό όλων των κρίσιμων ζητημάτων.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι η υπό εξέταση υπουργική απόφαση διαφοροποιείται από την προηγούμενη αντίστοιχη, μεταξύ άλλων στα εξής βασικά σημεία: α) ως προς το αντικείμενο ομαδοποίησης, ήτοι τις κατηγορίες προμηθειών και υπηρεσιών που παρατίθενται στο Παράρτημα, β) ως προς την αναφορά στον προγραμματισμό των επιμέρους συμβάσεων που θα καθορίζονται με την έκδοση της απόφασης της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016, ο οποίος είναι πλέον διαιτής και όχι ετήσιος, σύμφωνα και με την τροποποίηση του άρθρου με το ν. 4782/2021 (πρβλ άρθρο 3 της υπό εξέταση ΥΑ), γ) ως προς τις εξαιρούμενες συμβάσεις (πρβλ ήδη άρθρο 6 εξεταζόμενης ΥΑ και άρθρο 5 ισχύουσας ΥΑ) στο μέτρο που δεν περιλαμβάνονται ρητά στην παρούσα i) συμβάσεις που προορίζονται για την περίθαλψη και αποκατάσταση σεισμοπλήκτων ή πληγέντων από άλλες θεομηνίες, τρομοκρατικά χτυπήματα, καθώς γίνεται πλέον γενική αναφορά σε γεγονότα ανωτέρας βίας, ii) συμβάσεις προμηθειών και επισκευών για την τεχνική υποστήριξη των εναέριων και πλωτών μέσων της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού και του Πυροσβεστικού Σώματος και του Υπουργείου Ναυτιλίας αντίστοιχα iii) συμβάσεις που φέρουν αιτιολογημένα ιδιαίτερα τεχνικά χαρακτηριστικά ή απαιτήσεις και iv) συμβάσεις των οποίων η εκτιμώμενη αξία κατ' έτος δεν υπερβαίνει το ποσό των 60.000 €. Επιπλέον, στην παρούσα ΥΑ ως προς τις επικουρικές δραστηριότητες, αναριθμείται το άρθρο 6 σε άρθρο 7, διαγράφεται η φράση «ηλεκτρονικών και συγκεντρωτικών» από την περ. ii της παρ. 2 του υφιστάμενου άρθρου 6 και αναδιατυπώνεται η παρ. 2 του άρθρου 6 της ισχύουσας ΥΑ, ως προς τη διαδικασία αποδοχής του αιτήματος παροχής επικουρικών δραστηριοτήτων. Τέλος, εντοπίζονται μικρές διαφοροποιήσεις ως προς τη διατύπωση επιμέρους σημείων και των λοιπών άρθρων.

Από το περιεχόμενο της εξεταζόμενης ΥΑ προκύπτει ότι οι κατηγορίες των αγαθών – υπηρεσιών που περιγράφονται στο Παράρτημα, αποτελούν τη “δεξαμενή” από την οποία θα

αντλούνται οι συμβάσεις που ανά διετία θα επιλέγει να ομαδοποιήσει η ΕΚΑΑ, με βάση τα κριτήρια του άρθρου 4 της εξεταζόμενης ΥΑ, θα καταστούν δε υποχρεωτικές αυτές για τις αναθέτουσες αρχές, με την έκδοση της κανονιστικής απόφασης που προβλέπεται από την παρ. 2 του άρθρου 3 της υπό εξέταση ΥΑ.

Συγκεκριμένα, στην παρ. 2 του άρθρου 5 προβλέπεται: «2. Έως και τη σύναψη από τη Γ.Δ.Δ.Σ. συμφωνιών πλαίσιο/συμβάσεων ή την έκδοση αποφάσεων εγγραφής σε δυναμικά συστήματα αγορών που καθορίζονται στην Υπουργική Απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν.4412/2016 εφαρμόζονται τα ειδικότερα προβλεπόμενα, στην εν λόγω απόφαση, περί υποχρεωτικότητας, καθώς και τα οριζόμενα στην περ. 4 του άρθρου 6 της παρούσας².», ενώ ταυτόχρονα, στο άρθρο 8 προβλέπεται η γενική υποχρέωση συμμόρφωσης των αναθετουσών αρχών με τους καθορισμένους όρους στην υπό εξέταση απόφαση και την απόφαση της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016.

Εξάλλου, με το άρθρο 9 (Μεταβατική διάταξη) προβλέπεται ότι «οι διατάξεις της υπ' αρ. 137954/22-12-2016 (Β' 4515) απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Ρυθμίσεις για την παροχή Κεντρικών και Επικουρικών δραστηριοτήτων αγορών προμηθειών και γενικών υπηρεσιών από την Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών της παρ. 1β) του άρθρου 41 του ν. 4412/2016» όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις υπ' αρ. 60259/30-5-2017 (Β' 1891) και 17107/08-02-2019 (Β' 673) όμοιες, εξακολουθούν να ισχύουν για όσες συμβάσεις και συμφωνίες πλαίσιο: α) προγραμματίστηκαν από την Γ.Δ.Δ.Σ. δυνάμει της Υπουργικής Απόφασης της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 πριν την έναρξη ισχύος της παρούσας β) συνάφθηκαν από τη Γ.Δ.Δ.Σ., δυνάμει της Υπουργικής Απόφασης της παρ. 4 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016, πριν την έναρξη ισχύος της παρούσας.».

Σύμφωνα με το γράμμα του νόμου και δη των εξουσιοδοτικών των παρ. 3 και 4 του άρθρου 41, προκύπτει ότι η ΥΑ της παρ. 4 καθορίζει σε εθνικό επίπεδο **τις ανά διετία συγκεκριμένες κατηγορίες συμβάσεων** που συνάπτονται υποχρεωτικά από τις ΕΚΑΑ. Προκύπτει μάλιστα, σε συνέχεια και των πρόσφατων τροποποιήσεων του άρθρου 41 με το άρθρο 7 του ν. 4782/2021 [με έναρξη ισχύος 9/03/2021] ότι η τελευταία θα εκδίδεται κάθε διετία, κατόπιν επικαιροποίησης των σχετικών στοιχείων, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα στοιχεία της αγοράς και τις ανάγκες των αναθετουσών αρχών κατά τον τρέχοντα χρόνο έκδοσής της, κατόπιν της διαδικασίας που προβλέπεται στην παρ. 7 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016, ήτοι μετά την γνωστοποίηση του ετήσιου προγραμματισμού εκ μέρους τους. Συνάγεται δηλαδή ότι θα προηγείται, η υποβολή, εκ μέρους των αναθετουσών αρχών στην κατά περίπτωση αρμόδια ΕΚΑΑ, του προγράμματος των συμβάσεων που προτίθενται να αναθέσουν για το επόμενο έτος, διαδικασία που προφανώς θα υλοποιηθεί σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο νόμο ΚΥΑ σχετικά με τον καθορισμό όλων των ειδικότερων θεμάτων που σχετίζονται με τη διαδικασία υποβολής του προγράμματος συμβάσεων και η οποία, μέχρι σήμερα, δεν έχει υποβληθεί στην Αρχή για τη διατύπωση σύμφωνης γνώμης.

Κατόπιν τούτων για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, ασφάλειας δικαίου αλλά και συνεκτικότητας των ρυθμίσεων, σκόπιμο θα ήταν να εξετασθεί η αναδιατύπωση του περιεχομένου αυτών, ώστε: α) να προκύπτει ρητά ότι η υπόψη ΥΑ αφορά σε τροποποίηση της ισχύουσας και μάλιστα με ρητή αναφορά στα σημεία-άρθρα που αντικαθίστανται και β)

² Προβλέπεται στην παρ. 4 παρ. 6 «μέχρι και τη σύναψη της αντίστοιχης συμφωνίας πλαίσιο/σύμβασης ή την έκδοση απόφασης εγγραφής σε δυναμικό σύστημα αγοράς από τη Γ.Δ.Δ.Σ.»

να ληφθεί ρητά υπόψη (ενδεχομένως στην παρ. 3 του άρθρου 3), ως προϋπόθεση της ομαδοποίησης, η επεξεργασία των στοιχείων που θα προκύπτουν από τη διαδικασία γνωστοποίησης του ως άνω ετήσιου προγραμματισμού, ώστε να προκύπτει σαφώς ότι η εν λόγω διαδικασία, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, εξαρτάται από την έκδοση της προβλεπόμενης κανονιστικής πράξης, δεν αποτελεί μόνο διοικητικό βάρος για τις αναθέτουσες αρχές, αλλά, πρωταρχικά, εργαλείο κεντροποίησης αγορών.

Β. Στο ίδιο πλαίσιο, επισημαίνεται ότι της έκδοσης της προβλεπόμενης στην παρ. 4 του άρθρου 41 Υπουργικής Απόφασης θα πρέπει να έχει προηγηθεί η διερεύνηση και συγκέντρωση των αναγκών των αναθετουσών αρχών και ο προγραμματισμός για την κάλυψή τους να είναι επαρκώς ώριμος, ούτως ώστε οι αναθέτουσες αρχές να γνωρίζουν έστω κατά προσέγγιση τους χρόνους σύναψης των οικείων συμφωνιών πλαίσιο, καθώς και την προβλεπόμενη διάρκεια αυτών, προκειμένου να είναι σε θέση να προγραμματίσουν αντιστοίχως την κάλυψη των αναγκών τους και τη διενέργεια, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, των λοιπών διαγωνιστικών διαδικασιών, εφόσον απαιτείται. Σκόπιμο θα ήταν, προς το σκοπό αυτό, να εξετασθεί από το αρμόδιο Υπουργείο η έκδοση της προβλεπόμενης κατά την παρ. 7 του άρθρου 41 του ν. 4412/2016 υπουργικής απόφασης, για τη ρύθμιση και υλοποίηση των ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν στη διαδικασία υποβολής και δημοσίευσης του προγράμματος συμβάσεων όπως λεπτομερώς ορίζεται στην ίδια παράγραφο.

VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν όλων των ανωτέρω, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, ασκούσα την αρμοδιότητά της, όπως ορίζεται στο άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. γγ του ν.4013/2011, αποφασίζει ομόφωνα την παροχή σύμφωνης γνώμης επί του προτεινόμενου σχεδίου απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Αθήνα, 16 Νοεμβρίου 2021

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Ο Αντιπρόεδρος

Αδάμ Καραγλάνης